

Dijital Çağda Sınıf Yönetimi

Editör: Murat TAŞDAN

Editör: Prof. Dr. Murat TAŞDAN

DİJİTAL ÇAĞDA SINIF YÖNETİMİ

ISBN 978-625-8044-73-7

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2022, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayinevi**dir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

I. Baskı: Mart 2022, Ankara

Yayın-Proje: Nisanur Uzunlu
Dizgi-Grafik Tasarım: Müge Çetin
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Vadi Grup Basım AŞ
Saray Mah. 126. Cad. No: 20/A
Kazan/ANKARA
Tel: (0312) 802 00 53-54

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 49180

İletişim

Macun Mah. 204. Cad. No: 141/A-33 Yenimahalle/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

Dijitalleşmeyle birlikte eğitimin, okulun, sınıfın hatta öğretmen ve öğrencinin tanımını bir kere daha yeniden yapmak ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Dijital dünyada eğitimden beklentiler her anlamda ve ölçekte değişmiştir. Bu değişim süreci hem deneyimli hem de mesleğe yeni başlayan öğretilerin geleneksel ve çevrimiçi ortamlarda sınıfı yönetmelerini zorlaştırmaktadır. Öğretilerin, sınıflarını etkili yönetebilmeleri için iyi bir planlama ve hazırlık yapmaları, birden çok strateji ile tekniği harmanlayarak kullanmaları gerekmektedir.

Geleneksel eğitim modelinin çevrimiçi eğitim araçlarıyla desteklendiği hibrit eğitim modeli, Covid-19 salgınıyla birlikte eğitimin her düzeyinde ve ortamında kullanılmaya başlanmıştır. Bu süreçte öğretmenler, öğrenciler, okul yöneticileri hatta veliler bir anda çok da aşına olmadıkları eşzamanlı ve eşzamansız çevrimiçi derslerin ve dijital eğitim uygulamalarının içinde kendilerini bulmuşlardır. Sanal sınıf uygulamalarının sınıfta kullanımı öğretmenlere sınıf yönetimi bağlamında yeni sorumluluklar getirmiş ve öğretmenlerin sınıf yönetimine ilişkin bakış açılarını gözden geçirmelerini gerekli kılmıştır. Öngörüler gelecekte de sanal ve yüz-yüze eğitimi kapsayan hibrit sınıf uygulamalarının daha da artacağını ve okullarda öğretmenler için tercih hatta zorunluluk olacağını işaret etmektedir. Sınıf yönetimiyle ilgili yazılan kitaplar incelendiğinde eğitim bilimleri alanyazınında çok kıymetli ve yararlı sınıf yönetimi kitapları olduğu görülmektedir. Yazılan bu kitaplardan farklı olarak öğretmen, öğretmen adayları ve tüm eğitimciler için hibrit sınıfları yönetmeyi de kapsayan bir sınıf yönetimi kitabı yazma ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu ihtiyacı karşılamak için bölüm yazarı çok kıymetli arkadaşlarıyla sınıf yönetiminde geleneksel ve çevrimiçi uygulamaları kapsayan bir eser ortaya koymak için yola çıktık. Bu yolculuğumuzun sonunda; öğretmenlik mesleğinin sanat ve bilim yönünü birleştiren bütüncül bir anlayışla, okuyucuyu teoriye boğmadan, öğretmenlerin sınıfta rahatça kullanabilecekleri pratik önerilerin yer aldığı, okuyucular için ufuk açacağı düşünülen her konuyla ilgili bölüm sonunda makale, kitap ve film tavsiyelerinin bulunduğu, sade ve açık bir dille ifade edilen, yazarların akademik tecrübelerini ve sınıf deneyimlerini de işin içine katarak yazdıkları 14 bölümlük bilimsel bir eser ortaya çıkmıştır.

Bu anlayışla ve titizlikle yazılan kitap şu bölümlerden oluşmaktadır. Birinci bölümde “Sınıf Yönetimi ve Sanal Eğitimle İlgili Temel Kavramlar” (Prof. Dr. Murat Taşdan-Dr. Aslı Yurttaş); ikinci bölümde “Sınıfın Fiziksel, Teknolojik, Sosyal ve Psikolojik Boyutları” (Dr. Yasemin Kahyaoğlu-Erdoğan-Arş. Gör. Sevgi Uygur), üçüncü bölümde “Öğrenmenin Değişimi ve Sınıfı Öğretim Etkinliklerinin Yönetimi” (Doç. Dr. Halil İbrahim Kaya- Muhammed Umurbek); dördün-

cü bölümde “Sınıfın Fiziksel ve Sanal Olarak Düzenlenmesi” (Dr. Özlem Canan Güngören-Dr. Duygu Gür Erdoğan-Prof. Dr. Mehmet Barış Horzum); beşinci bölümde “Sınıf Kuralları ve Rutinler” (Prof. Dr. Hasan Basri Memduhoğlu-Emrah Kultaş); altıncı bölümde “Sınıf Disiplini ve Sınıf Disiplin Yönetimiyle İlgili Modeller” (Dr. Demet Niron-Gören); yedinci bölümde “Sınıfta İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Yönetimi” (Prof. Dr. Tuncay Ayas– Dr. Mehmet Ali Padır); sekizinci bölümde “Bütünleştirme Eğitiminde Etkili Sınıf Yönetimi” (Arş. Gör. Asil Derin Kılıç-Arş. Gör. Emine Er); dokuzuncu bölümde “Sınıfta İletişim ve Etkileşim Süreci” (Dr. Devrim Erginsoy Osmanoğlu-Nalan Özbey); onuncu bölümde “Sınıfta Güdülenme ve Olumlu Öğrenme İkliminin Oluşturulması” (Prof. Dr. Mücahit KAĞAN); onbirinci bölümde “Sınıfta Zaman Yönetimi” (Dr. Züleyha Ertan-Kantos-Arş. Gör. Z. Halid İpek); onikinci bölümde “Okul-Aile İlişkilerinin Yönetimi” (Dr. Zerin Mercan-Dr. Ali İbrahim Can Gözüm); onüçüncü bölümde “Sınıfta Teknoloji-Dijital Lider Olarak Öğretmen” (Dr. İsa Yıldırım) ve ondördüncü bölümde “Sınıf Yönetiminde Etik” (Dr. Nuriye Karabulut) başlıkları yer almaktadır. Bu bölümlerin her birindeki görüş ve önerilerin öğretmenler tarafından sınıflarda uygulanmasıyla öğrencilerin akademik, sosyal-duygusal gelişimlerinin desteklendiği, öğrenmenin daha kolay gerçekleştiği verimli bir sınıf ortamının sağlanacağı düşünülmektedir.

Hazırlanan bu kitabın eğitim alanında yazan ve çalışan tüm öğretmen, akademisyen ve öğrencilere faydalı olmasını diliyoruz. Kitabın basım ve yazımı esnasında yazarların dikkatinden kaçan eksikliklerin ve geliştirilmesi istenen kısımların bizlere bildirilmesinden mutlu olacağımızın bilinmesini isteriz. Son olarak okuyucuların kitap ile ilgili her türlü dönütünü merakla beklediğimizi ifade ediyor bu yöndeki katkıları için şimdiden teşekkür ediyoruz. Farklı üniversitelerde ve kurumlarda görev yapan deneyim ve bakış açılarıyla kitabın oluşmasını sağlayan değerli yazarlara çok teşekkür ederiz. Ayrıca kitabın hazırlanması ve basım sürecinde büyük katkıları olan Pegem Akademisinin değerli çalışanlarına teşekkürü borç biliriz.

Editör

Prof. Dr. Murat TAŞDAN
ORCID No: 0000-0001-8675-6068

BÖLÜMLER VE YAZARLARI

Editör: Prof. Dr. Murat TAŞDAN

1. Bölüm: Sınıf Yönetimi ve Sanal Eğitimle İlgili Temel Kavramlar

Prof. Dr. Murat TAŞDAN, Kafkas Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-8675-6068

Dr. Aslı YURTTAŞ, Kafkas Üniversitesi

ORCID No: 0000-0003-0188-9887

2. Bölüm: Sınıfın Fiziksel, Teknolojik, Sosyal ve Psikolojik Boyutları

Dr. Yasemin KAHYAOĞLU ERDOĞMUŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-5302-5901

Arş. Gör. Sebahat Sevgi UYGUR, Dokuz Eylül Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-8848-8968

3. Bölüm: Öğrenmenin Değişimi ve Sınıf İçi Öğretim Etkinliklerinin Yönetimi

Doç. Dr. Halil İbrahim KAYA, Kafkas Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-2436-2829

Muhammet Muhsin UMURBEK, MEB

ORCID No: 0000-0001-9108-4008

4. Bölüm: Sınıfın Fiziksel ve Sanal Olarak Düzenlenmesi

Doç. Dr. Özlem CANAN GÜNGÖREN, Sakarya Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-9184-6110

Doç. Dr. Duygu GÜR ERDOĞAN, Sakarya Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-2802-0201

Prof. Dr. Mehmet Barış HORZUM, Sakarya Üniversitesi

ORCID No: 0000-0003-3567-0779

5. Bölüm: Kurallar ve Rutinler

Prof. Dr. Hasan Basri MEMDUHOĞLU, Siirt Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-5592-3166

Dr. Öğr. Emrah KULTAS, Gazi Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-4041-8642

6. Bölüm: Sınıf Disiplini ve Sınıf Disiplin Modelleri

Dr. Demet GÖREN NİRON, VKV Koç Özel İlkokulu

ORCID No: 0000-0002-8679-5283

7. Bölüm: Sınıfta İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Yönetimi

Dr. Tuncay AYAS, Sakarya Üniversitesi

ORCID No: 0000-0003-2613-5643

Dr. Mehmet Ali PADIR, Siirt Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-4192-4360

8. Bölüm: Bütünleştirme Eğitiminde Etkili Sınıf Yönetimi

Arş. Gör. Emine ER, Kafkas Üniversitesi

ORCID: 0000-0003-4738-9749

Arş. Gör. Asil DERİN KILIÇ, Kafkas Üniversitesi

ORCID: 0000-0003-2195-9889

9. Bölüm: Sınıfta İletişim ve Etkileşim Süreci

Nalan ÖZBEY, MEB

ORCID No: 0000-0001-7849-5689

Devrim ERGİNSOY OSMANOĞLU, Kafkas Üniversitesi

ORCID No: 0000-0003-4698-7499

10. Bölüm: Sınıfta Güdülenme ve Olumlu Sınıf - Öğrenme İkliminin Oluşturulması

Prof. Dr. Mücahit KAĞAN, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

ORCID No: 0000-0003-1983-5748

11. Bölüm: Sınıfta Zaman Yönetimi

Arş Gör. Ziyaeddin Halid İPEK, Kafkas Üniversitesi

ORCID No: 0000-0003-1313-7770

Dr. Züleyha ERTAN KANTOS, MEB

ORCID No: 0000-0002-3372-4967

12. Bölüm: Okul-Aile İlişkilerinin Yönetimi

Dr. Öğr. Üyesi Zerrin Mercan, Bartın Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-9263-4363

Dr. Öğr. Üyesi Ali İbrahim Can GÖZÜM, Kafkas Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-7765-4403

13. Bölüm: Sınıfta Dijital Lider Olarak Öğretmen

Dr. Öğr. Üyesi İsa YILDIRIM, Atatürk Üniversitesi

ORCID No: 0000-0003-0365-3480

14. Bölüm: Sınıf Yönetiminde Etik

Dr. Öğr. Üyesi Nuriye KARABULUT, Kafkas Üniversitesi

ORCID No: 0000-0003-1590-5657

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	iii
Bölümler ve Yazarları.....	v

1. BÖLÜM

SINIF YÖNETİMİ VE SANAL EĞİTİMLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

Giriş.....	3
Sınıf Yönetimi Kavramı	3
Sınıf Yönetiminin Amaçları	5
Sınıf Yönetiminin Boyutları.....	6
Sınıfın Yapısal Özellikleri.....	8
Sınıf Yönetimi ve Öğretmen Yeterlilikleri.....	9
Sınıf Yönetimine İlişkin Kavramlar	10
İyi Yönetilen Sınıfların Özellikleri	12
Öğrenci Çeşitliliği ve Çokkültürlü Eğitim	13
Kültür.....	14
Dil.....	14
Sosyo-ekonomik Düzey	15
Cinsiyet.....	16
Mülteci Çocukların Eğitimi.....	17
Çokkültürlü Eğitim.....	18
Sınıf Yönetimi Model ve Yaklaşımları	19
Davranışsal Yaklaşımlar	19
Öz-Düzenleme Yaklaşımları.....	20
Ekolojik Yaklaşımlar	21
Süreç ve Sonuç Yaklaşımları	21
Destekleyici Yaklaşımlar	22
Topluluk Yaklaşımı	22
Bütüncül Yaklaşımlar	23
Özet	24
Değerlendirme Soruları.....	25
Kaynakça.....	28

2. BÖLÜM

SINIFIN FİZİKSEL, TEKNOLOJİK, SOSYAL VE PSİKOLOJİK BOYUTLARI

Giriş.....	33
Fiziksel Boyutlar	33
Sınıfın Yerleşimi	33

Güvenlik Önlemleri	35
Akustik	36
Havalandırma ve Hava Kalitesi	37
Renk	37
Aydınlatma	37
Sıcaklık	37
Ortam Düzeni	38
Sınıf Mevcudu	38
Teknolojik Boyutlar	38
Sosyolojik Boyutlar	40
Aile ve Etkileri	41
Toplum ve Etkileri	44
Psikolojik Boyutlar	48
Öğrenci Özellikleri	49
Öğretmen Özellikleri	54
Özet	57
Değerlendirme Soruları	58
Kaynakça	61

3. BÖLÜM

ÖĞRENMENİN DEĞİŞİMİ VE SINIF İÇİ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİNİN YÖNETİMİ

Giriş	69
Öğrenmenin Değişimi Doğası ve Özellikleri	69
Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler	72
Fiziksel ve Sanal Sınıf İçi Öğretim Etkinliklerinin Yönetimi	74
Öğrenme-Öğretme Süreci Basamakları	77
Sınıf İçi Öğretim Etkinliklerinde Öğrenci Yeterlikleri	87
Sınıf İçi Öğretim Etkinliklerinde Öğretmen Yeterlikleri	88
Öğrenme-Öğretme Sürecine İlişkin Yeni Yaklaşımlar, Öğretim Strateji, Yöntem ve Teknikler	90
Özet	96
Değerlendirme Soruları	97
Kaynakça	98

4. BÖLÜM

SINIFIN FİZİKSEL VE SANAL OLARAK DÜZENLENMESİ

Giriş	104
Sınıfın Fiziksel Olarak Düzenlenmesi	104

Sınıf Büyüklüğü ve Öğrenci Sayısı.....	104
Sınıfın Yerleşim Düzeni	105
Sınıfın Fiziksel Özellikleri.....	107
Sınıfın Rengi	107
Sınıfın Aydınlatılması	108
Sınıfın İklimlendirilmesi (Havalandırma).....	108
Sınıftaki Ses	108
Sınıftaki Teknoloji.....	109
FATİH Projesi Bağlamında Sınıfın Düzenlenmesi.....	109
Sanal Sınıfların Düzenlenmesi	111
Örnek Uygulamalar	122
Özet	127
Değerlendirme Soruları.....	128
Kaynakça.....	131

5. BÖLÜM

KURALLAR VE RUTİNLER

Giriş.....	134
Sınıf Kuralları ve Önemi	135
Etkili Sınıf Kurallarının Özellikleri.....	137
Sınıf Kurallarının Planlanması, Oluşturulması ve Tanıtılması	138
Sınıf Kurallarının Gerekçe ve Sonuçlarının Açıklanması.....	140
Öğrencilerin Kural Oluşturma Sürecine Dahil Edilmesi	141
Kuralların Öğretilmesi ve Uygulanması.....	142
Öğretmenler de Sınıf Kurallarına Uymalı mı?	144
Sınıf Kurallarının İhlalinde Yapılması Gerekenler ve Pozitif Disiplin	145
Sanal Sınıf Kuralları	147
Özet	148
Değerlendirme Soruları.....	150
Kaynakça.....	153

6. BÖLÜM

SINIF DİSİPLİNİ VE SINIF DİSİPLİN MODELLERİ

Giriş.....	156
Disiplin Nedir?	156
Sınıf Disiplini Nedir?	156
Sınıf Disiplinin Etkileri.....	157
Sınıf Disiplini Modelleri.....	159

Yüksek Düzey Öğretmen Kontrollü Yaklaşımlar	160
Orta Düzey Öğretmen Kontrollü Yaklaşımlar	167
Düşük Düzey Öğretmen Kontrollü Yaklaşımlar	171
Sanal Sınıf Ortamlarında Sınıf Disiplini	173
Sınıf İçi Disiplin Problemlerinin Çözümüne Dönük Öneriler	175
Öğrencilerin İhmal ve İstismardan Korunması	175
Öğrencilerin Bireysel Farklılıklarına Saygı Gösterilmesi	176
Öğrencilerin Koşulsuz Kabul Edilmesi	176
Öğrencilerle Güvene Dayalı Bir İlişki İnşaa Edilmesi.....	176
Öğretmenlerin İdeal Davranışa Model Olunması.....	176
Sınıf Yönergelerinin - Kurallarının Oluşturulmasına Öğrencilerin de Dahil Edilmesi	177
Kuralların Görünür Bir Yerde Bulunması	177
Öğrencilerin Somut Davranışlarının Takdir Edilmesi	177
Sözlü Olmayan İletişim	178
Sürpriz Sınıf Etkinlikleri Düzenlenmesi.....	178
Olumlu Geri Bildirimler Verilmesi.....	178
Durum Hakkında İlk Bilgi Veren Kişi Olunması	178
Merak Uyandırılması.....	178
Serbest Çalışma Zamanlarının Belirlenmesi	178
Grup Çalışma Kurallarının Belirlenmesi.....	179
Bireysel Öğrenci - Öğretmen Görüşmelerinin Düzenlenmesi	179
İç Disiplinin Sağlanması	179
Motivasyon Problemi ve Disiplin Probleminin Ayırt Edilmesi	179
İstenmedik Davranış Görülmesi.....	179
Sanal Sınıf Ortamlarında Disiplin Problemlerinin Çözülmesi.....	180
Özet	183
Değerlendirme Soruları.....	185
Kaynakça.....	186

7. BÖLÜM

SINIFTA İSTENMEYEN ÖĞRENCİ DAVRANIŞLARININ YÖNETİMİ

Giriş.....	190
İstenmeyen Davranış Nedir?	192
Eğitim Kademelerine Göre İstenmeyen Davranışlar.....	196
Siber Zorbalık.....	198
İstenmeyen Davranışların Nedenleri.....	200
Okul-Sınıf Dışı Nedenler	201
Okul-Sınıf İçi Nedenler	204

İstenmeyen Davranışlara Müdahale Stratejileri.....	211
Küçük Müdahale Stratejileri.....	211
Orta Vadeli Müdahale Stratejileri.....	214
Uzun Vadeli Müdahale Stratejileri.....	215
Çevrimiçi Sınıflarda İstenmeyen Öğrenci Davranışlarıyla Başa Çıkmanın Sekiz Yolu.....	219
Özet.....	221
Değerlendirme Soruları.....	222
Kaynakça.....	224

8. BÖLÜM

BÜTÜNLEŞTİRME EĞİTİMİNDE ETKİLİ SINIF YÖNETİMİ

Giriş.....	231
Bütünleştirme Eğitiminin Geliştirilmesi.....	234
Davranış Yönetimi.....	242
Uygun Olmayan Davranışların Önlenmesinde Öğretmenlere Bir Yol Haritası: Colvin'in Davranış Döngüsü.....	243
Olumlu Sınıf Ortamı Oluşturma.....	248
Ailelerle ve Profesyonellerle İş Birliği.....	250
Okul-Aile İş Birliği.....	251
Profesyonellerle İş Birliği.....	252
Destekleyici Teknolojik Araçların Kullanımı.....	254
Özel Gereksinimleri Olan Öğrenciler İçin Destekleyici Teknolojik Araçların Kullanımı.....	255
Destekleyici Teknolojik Araçların Kullanımında Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar.....	259
Destekleyici Teknolojik Araçların Kullanımındaki Faydalar ve Engeller.....	260
Bütünleştirici Bir Bakış Açısıyla Çevrim İçi Öğrenmeyi Yeniden Düşünmek.....	260
Özet.....	264
Değerlendirme Soruları.....	265
Kaynakça.....	266

9. BÖLÜM

SINIFTA İLETİŞİM VE ETKİLEŞİM SÜRECİ

Giriş.....	270
İletişim Nedir?.....	270
İletişim Süreci ve Öğeleri.....	270
İletişim Stratejileri.....	272

Sözlü İletişim	272
Sözsüz İletişim	273
Sınıfta İletişim Sürecinin İşleyişi	275
Etkili İletişimin Unsurları	276
İletişim Engelleri	277
Etkileşim	278
Çevrimiçi Öğrenme	280
Çevrimiçi Öğretim Ortamları	281
Çevrimiçi Öğretimin Üstünlükleri	284
Çevrimiçi Öğretimin Sınırlılıkları	286
Çevrimiçi Öğretim Sürecinde Memnuniyet ve Verimi Arttıran Unsurlar	287
Çevrimiçi Öğretim Sürecinde Öğretmenlere Öneriler	289
Özet	290
Değerlendirme Soruları	291
Kaynakça	293

10. BÖLÜM

SINIFTA GÜDÜLENME VE OLUMLU SINIF - ÖĞRENME İKLİMİNİN OLUŞTURULMASI

Giriş	299
Güdülenme	299
Güdülenme Türleri	301
Güdülenme Kuramları	304
İçerik Kuramları (İhtiyaç Kuramları)	304
Süreç Kuramları	306
Pekiştirme Kuramları	309
Sosyal Bilişsel Kuram	310
Güdülenmenin Psikolojideki Bazı Temel Yaklaşımlara Göre Ele Alınması	310
Eğitimde Güdülenme	312
Öğrencinin Güdülenmesini Etkileyen Faktörler	312
Öğretim Kademelerine Göre Öğretmen Tutumlarının Öğrencilerin Güdülenme Düzeylerine Etkisi	317
Eğitimde Ödül ve Övgü	318
Güdülenme, Kapasite ve Performans Arasındaki İlişki	320
Çevrimiçi Eğitimde ve Sanal Sınıfta Güdülenme	320
Özet	322
Değerlendirme Soruları	324
Kaynakça	328

11. BÖLÜM SINIFTA ZAMAN YÖNETİMİ

Giriş.....	333
Zaman Nedir?	333
Zaman Yönetimi.....	335
Zaman Yönetimi Teknikleri	337
Pareto Analizi (80/20 kuralı)	338
Pomodoro Tekniği	340
Eisenhower Matrisi.....	340
Parkinson Yasası.....	342
Zaman Engelleme Yöntemi.....	343
İşleri Halletme Yöntemi (Getting Things Done GTD) Yöntemi.....	343
Kanban Tekniği	344
Hızlı Planlama Yöntemi (RPM)	345
Cam Kavanozu Teorisi	346
Canlı Kurbağa Yiyin Yöntemi.....	347
Eğitimde Zaman Yönetimi.....	348
Dijital Çağda Öğrenciler İçin Zaman Tuzakları.....	348
Sınıfta Zaman Yönetimi.....	351
Dijital Sınıfta Zaman Yönetimi	353
Özet	358
Değerlendirme Soruları.....	359
Kaynakça.....	361

12. BÖLÜM OKUL-AİLE İLİŞKİLERİNİN YÖNETİMİ

Giriş.....	366
Okul-Aile İlişkisi ve İşbirliği Kuramsal Temelleri	367
Okul-Aile İlişkisi ve İşbirliğinde Okul Yönetimi.....	369
Okul-Aile İlişkisi ve İşbirliğinde Okul Yönetimi.....	371
Okul Öncesi ve İlkokulda Okul Aile İşbirliği	373
Ortaokul ve Lisede Okul Aile İşbirliği	374
Aile ve Öğretmen İletişimi.....	374
Aile ve Öğretmen İletişiminde Teknoloji	375
Okul-Aile İlişkisi ve İşbirliğinde Aile Katılımı	377
Aile Eğitimleri.....	379
Özet	381
Değerlendirme Soruları.....	382
Kaynakça.....	383

13. BÖLÜM

SINIFTA DİJİTAL LİDER OLARAK ÖĞRETMEN

Giriş.....	390
Öğretmen Liderliği	393
Öğretmen Liderliğinin Önemi.....	394
Dijital Okuryazarlık.....	395
Dijital Çağda İhtiyaç Duyulan Beceriler	397
Dijital Liderlik	399
Sınıfta Dijital Lider Olarak Öğretmen.....	400
Bilgi ve İletişim Teknolojileri İçin Öğretmen Liderlerin Özellikleri.....	402
Öğretmenlerin Bilgi İletişim Teknolojisi Yeterlikleri.....	404
Dijitalleştirilmiş Bir Ortamın Öğrenme-Öğretme Sürecine Etkileri	406
Dijital Çağda Öğretmenlerin Önündeki Zorluklar	411
Öğretmen ve Öğrenciler İçin Bazı Dijital Eğitim Araçları Örnekleri.....	413
Eğitim ve Teknoloji Entegrasyonunu Engelleyen Etmenler ve Başa Çıkma Stratejileri	414
Özet	416
Değerlendirme Soruları.....	417
Kaynakça.....	421

14. BÖLÜM

SINIF YÖNETİMİNDE ETİK

Giriş.....	424
Etik Kavramı	425
Etik ile Ahlak, Değer ve İlke Arasındaki İlişki	426
Öğretmenlerin Uyması Gereken Etik İlkeler	428
Öğretmenlerin Sergiledikleri Etik Dışı Davranışlar	435
Sınıf Yönetiminde Etik İnkilemler ve Etik Karar Verme.....	438
Çevrimiçi Eğitim-Öğretim Ortamlarında Sınıf Yönetimi ve Etik	441
Özet	446
Değerlendirme Soruları	447
Kaynakça.....	448
Yazarlar Hakkında.....	451

1. BÖLÜM

SINIF YÖNETİMİ VE SANAL EĞİTİMLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

Prof. Dr. Murat TAŞDAN, Kafkas Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-8675-6068

Dr. Aslı YURTTAŞ, Kafkas Üniversitesi

ORCID No: 0000-0003-0188-9887

Bölüm İçeriği

1. Giriş

- 1.1. Sınıf Yönetimi Kavramı
- 1.2. Sınıf Yönetiminin Amaçları
- 1.3. Sınıf Yönetiminin Boyutları
- 1.4. Sınıfın Yapısal Özellikleri
- 1.5. Sınıf Yönetimi ve Öğretmen Yeterlilikleri
- 1.6. Sınıf Yönetimine İlişkin Kavramlar
- 1.7. İyi Yönetilen Sınıfların Özellikleri
- 1.8. Öğrenci Çeşitliliği ve Çok Kültürlü Eğitim
 - 1.8.1. Kültür
 - 1.8.2. Dil
 - 1.8.3. Sosyo-ekonomik Düzey
 - 1.8.4. Cinsiyet
 - 1.8.5. Mülteci Çocukların Eğitimi
 - 1.8.6. Çokkültürlü Eğitim
- 1.9. Sınıf Yönetimi Model ve Yaklaşımları
 - 1.9.1. Davranışsal Yaklaşımlar
 - 1.9.2. Öz-düzenleme Yaklaşımları
 - 1.9.3. Ekolojik Yaklaşımlar
 - 1.9.4. Süreç ve Sonuç Yaklaşımları
 - 1.9.5. Destekleyici Yaklaşımlar
 - 1.9.6. Topluluk Yaklaşımları
 - 1.9.7. Bütüncül Yaklaşımlar

Özet

Faydalı Linkler, Kitaplar ve Filmler

Değerlendirme Soruları

Bölüm Kazanımları

1. Sınıf yönetimi kavramını tanımlar ve açıklar.
2. Sınıf yönetiminin bileşenlerini tanımlar.
3. Sınıf yönetimi modellerini karşılaştırır ve analiz eder.
4. Sınıfta öğrenci çeşitliliğini oluşturan faktörleri bilir ve bu faktörlerin sınıf yönetimine etkilerini analiz eder.

Hazırlık Soruları

1. Geçmişteki öğretmenlerinizin sınıf yönetimine ilişkin gerçekleştirdiği uygulamalardan hangilerini hatırlıyorsunuz? Bu uygulamalardan nasıl etkilendiniz?
2. Sizce sınıf yönetimi neden birçok öğretmen için büyük bir sorundur?

1. Giriş

“Bir öğretmen için en büyük başarı, öğrencilerim ben yokmuşum gibi çalışıyorlar diyebilmektir.”

Maria Montessori

1.1. Sınıf Yönetimi Kavramı

Sınıf yönetimi kavramını duyduğunuzda aklınıza gelen ilk sözcük ya da anlam nedir? Diye sorulsa bu soruya verilen yanıtlar genellikle kontrol, düzen ve disiplin gibi kavramlar ya da bu kavramlarla ilişkili açıklamalar olmaktadır. Bu cevaplar tamamen yanlış olmamakla birlikte sınıf yönetimine uzun yıllar hakim olan bir bakış açısının yansımasıdır. Sınıf yönetimi uygulamalarının temelleri, Pavlov’un bireylere istenilen davranışları sergilemeleri için belirli uyarıların sağlanmasının önemini öne süren davranışsal koşullandırma, pekiştirme ve sönmeye gibi kavramları içeren davranışsal yaklaşımlar üzerine kurulmuştur (Garret, 2014). Davranışsal yaklaşıma, bir öğretmenin sınıftaki öğrencilere bir soru sorduğu ve öğrencilerin cevabı parmak kaldırmadan verdikleri bir durumda, öğretmenin elini kaldıran bir öğrenciyi övmesi örnek verilebilir. Bu örnekte öğretmen, öğrenciyi sadece iyi davranışından dolayı ödüllendirmek için değil, aynı zamanda sınıf arkadaşlarını bu davranışa teşvik etmek için övmektedir. Bu örnek, günümüzde de sınıflarda kullanılmaya devam etmektedir. Bu nedenle sınıf yönetimi denildiğinde birçok kişinin aklına gelen ilk sözcük ya da anlam maalesef halen kontrol, düzen ve disiplin gibi kavramlardır. Birçok eğitimci ve araştırmacı, sınıf yönetimini kontrol, düzen ve disiplin gibi kavramlarla ilişkilendirmenin bir kavram yanılgısı olduğunu ifade etmektedir. Aslında kavram yanılgısı olarak açıklanan bu durum, sınıf yönetimini nasıl ele alacağımızı açıklayan bakış açılarındaki farklılıktan kaynaklanmaktadır. Bu bakış açıları sınıf yönetimini bir disiplin, süreç ya da öğretim olarak ele alan bakış açıları çerçevesinde şu şekilde açıklanabilir (Hardin, 2014):

Disiplin Olarak Sınıf Yönetimi: Sınıf yönetimi bazı araştırmacılar tarafından, istenen öğrenci davranışlarının sürdürülmesi ve istenmeyen öğrenci davranışlarının azaltılmasıyla ilgili prosedürler bütünü olarak tanımlanmaktadır. Bu görüşü paylaşan eğitimciler, etkili sınıf yönetimini davranışçı bir bakış açısına ele almakta ve sınıf yönetimini öğrencilerin davranışlarını kontrol etme süreci olarak tanımlamaktadırlar. Bu bakış açısına göre, öğrencilerde öz-düzenlemenin oluşması için dışardan yapılan müdahalelere ihtiyaç duyulmaktadır. Öğretmenin, sınıftaki öğrenci davranışlarını kontrol etmesi için kurallar listelemesi ve bu kuralları sıkı bir şekilde uygulaması beklenmektedir. Bu anlayışta öğretmen tam bir otorite figürüdür.

YAYGIN HATALAR

Öğretmenlerin sınıftaki tek otorite olduğuna, iyi yönetilen bir sınıfın sessiz olmaması gerektiğine ve etkili bir sınıf yönetiminin ödül ve cezaya dayandığına ilişkin algılar sınıf yönetimine ilişkin yaygın hatalardan bazılarıdır.

Sistem Olarak Sınıf Yönetimi: Son yıllarda sınıf yönetimine ilişkin bakış açısı, yanlış davranışın belirlenmesi ve cezalandırılmasına odaklanmaktan, yapıcı çalışmayı teşvik eden sınıf topluluklarının geliştirilmesine ve yanlış davranışı önlemeye odaklanmaya doğru bir değişim yaşamıştır. Bu anlayış değişimi, öğretmenleri uzmanlar, okulları da fabrikalar olarak gören bir bakış açısından, öğretmenleri liderlik

özellikleri ve etkili öğretme ve motivasyon becerileri açısından tanımlayan bakış açısına doğru bir geçiş olarak ifade edilebilir. Bu düşünce, ödül ve ceza temeline dayanan disiplin modellerinin öğrenci davranışlarında geçici sonuçlar sağladığı, bunun yerine sınıfta istenmeyen davranışı önlemek üzere bir sınıf yönetimi planına sahip olmanın öğrenci davranışları üzerinde daha iyi sonuçlar elde ettiği varsayımına dayanmaktadır. Bu nedenlerden dolayı birçok öğretmen, sınıf yönetimine yönelik en iyi yaklaşımın okul yılı başlamadan önce hazırlıkla başlayan ve akademik yıl boyunca devam eden sistematik bir yaklaşım geliştirmek olduğuna inanmaya başlamıştır. Bu tür bir yaklaşım, etkinlikleri düzenli bir şekilde planlamayı ve yürütmeyi, öğrencilerin derslere ve etkinliklere aktif olarak katılmasını sağlamayı ve aksaklıkları ve disiplin sorunlarını en aza indirmeyi içermektedir.

Öğretim Olarak Sınıf Yönetimi: 1990'lı yıllardan itibaren ödüllere, kurallara, sonuçlara ve standart süreçlere odaklanan bir sınıf yönetimi yaklaşımının öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarını göz ardı ettiği düşünülmeye başlanmıştır. Davranışçı bakış açısının aksine öz-düzenleme temeline dayanan bu yaklaşımı savunan araştırmacılar, öğrencilerin kendi öz-düzenlemelerini gelişimsel olarak kazanabileceğini, öğretmenlerin öğrencilerine karşı saygı, gerçeklik, güven, kabul ve empati duyguları sergilemeleri gerektiğini savunmaktadırlar. Sınıf yönetimindeki yeni eğilim, öğrenciyi kontrol etmek ve disiplini dışardan müdahale yoluyla sağlamak yerine öğrencilerin öz-düzenleme kazanmalarına destek olmanın önemine vurgu yapmaktadır. Bu yeni sınıf yönetimi bakış açısı, öğrencilere olumlu sosyal beceriler geliştirmeye odaklanmakta, akran arabuluculuğu ve çatışma çözme stratejilerinin kullanılması gerektiğini vurgulamaktadır.

Özetle günümüzde sınıf yönetimi, yalnızca disiplin ve öğrenci davranışlarının önlenmesi ile ilgili bir kavram değildir. Sınıf yönetimi, öğrencilere sınıftaki yaşantıları yoluyla daha geniş amaçlara ulaşmasını sağlamak ve öğrencilerin akademik, sosyal-duygusal gelişimlerini destekleyen öğretimin ve öğrenmenin gerçekleşebileceği bir sınıf ortamı oluşturmak için sınıfın ve sınıfın tüm öğelerinin uygun hale getirilmesi için ihtiyaç duyulan tüm düzenlemeleri içermektedir.